

ŠILALĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLIERIUS

A T A S K A I T A DĖL ŠILALĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS GALIMYBĖS REFINANSUOTI ĮSISKOLINIMUS BANKAMS VERTINIMO

2014 m. rugpjūčio 11 d. Nr. 6 – 9 (3.3)
Šilalė

IŽANGA

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo¹ 27 straipsnio 1 dalies 3 punkto nuostatomis ir atsižvelgiant į gautą Šilalės rajono administracijos direktoriaus prašymą² atliktas savivaldybės paskolų refinansavimo galimybių vertinimas.

Vertinimą atliko Savivaldybės kontrolierė Liucija Kiniulienė.

Vertinimo tikslas – įvertinti, faktinę Šilalės rajono savivaldybės skolos būklę. Nustatyti Savivaldybės galimybes imti 2 300,0 tūkst. Lt paskolą savivaldybės paimtoms paskoloms grąžinti, t. y. refinansuoti. Parengti išvadą ir pateikti Šilalės rajono savivaldybės tarybai.

Subjektas – Šilalės rajono savivaldybės administracija, juridinio asmens kodas – 188773720, adresas: J.Basanavičiaus g. 2, 75136 Šilalė.

Vertinimas:

- ✓ Šilalės rajono savivaldybės skolos rodikliai 2014 m. rugpjūčio 7 d.: Savivaldybės skola, metinis grynojo skolinimosi lygis, Savivaldybės laiduojamų ir garantuojamų paskolų lygis.
- ✓ Skolinių įsipareigojimų ir suteiktų garantijų bei paskolų statistinė 2014-06-30 ataskaita (forma Nr. 3-sav.).
- ✓ Savivaldybės Mokėtinų ir gautinų sumų 2014-06-30 ataskaita (forma Nr. 4).

¹ LR vietos savivaldos įstatymas (su vėlesniais pakeitimais), 1994-07-07 Nr. I-533.

² Čilalės rajono savivaldybės administracijos 2014-08-07 raštas Nr. B3-1767 (1.1.4.) „Dėl įgyvados rajono savivaldybės paskolų refinansavimo“.

Tikrinimo laikotarpiu Savivaldybės administracijai vadovavo direktorius Valdemaras Jasevičius, Finansų skyriui – vedėja Stanislava Gedvilienė.

Savivaldybės administracija yra atsakinga už vertinimui pateiktų dokumentų tikrumą ir teisingumą. Pažymėtina, kad pasiūlymus Savivaldybės tarybai dėl paskolų ėmimo teikia ir paskolų ėmimą iš bankų organizuoja Savivaldybės administracijos Finansų skyrius. Rengiant išvadą, buvo remiamasi prielaida, kad Finansų skyriaus specialistai visapusiškai išanalizavo susidariusią situaciją, atliko išsamius skaičiavimus, taip pat įvertino mokesčius, susijusius su naujos paskolos paėmimu ir pirmalaikiu pirmųjų paskolų apmokėjimu, apsvarstė visas teigiamas ir (ar) neigiamas pasekmes ir nusprendė, kad paskolų refinansavimas yra vienintelė išeitis iš susidariusios situacijos. Remiantis nurodyta prielaida, atliekant vertinimą, pagrindinis dėmesys buvo skiriamas savivaldybės skolinimosi limitų laikymuisi.

APIMTIS IR METODAI

Tikrinimo metu buvo vertinama surinkta informacija ir duomenys, reikalingi savivaldybės skolinimosi rodikliams apskaičiuoti bei savivaldybės skolos ir paskolų struktūros pokyčiams nustatyti.

Vertinimas atliktas, darant prielaidą, kad patvirtintos³ savivaldybės pajamos nesikeis ir pateikti duomenys yra teisingi bei tikrinimui pateikti dokumentai yra išsamūs ir galutiniai ir neegzistuoja kiti su paskolų gavimu susiję dokumentai, kurie darytų įtaką pateiktai išvadai. Atlikta pateiktų duomenų analizė.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

I. Dėl Šilalės rajono savivaldybės skolinimosi rodiklių

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo⁴ 16 straipsnio 2 dalies 28 punkte numatyta išimtinė savivaldybės tarybos kompetencija yra sprendimų dėl **paskolų ėmimo** ir garantijų teikimo už ilgalaikes paskolas priėmimas. **Paskolos naudojamos tik investicijų projektams finansuoti**, pagal Vyriausybės nustatytą tvarką⁵, laikantis įstatymų nustatytų skolinimosi limitų ir gavus savivaldybės kontrolieriaus išvadą.

³ LR 2014 metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2013-12-12 Nr. XII-659, 5 ir 6 priedėliai.

⁴ LR vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais).

⁵ LR Vyriausybės 2004-03-26 nutarimas Nr. 345 „Dėl savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo⁶ 10 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad savivaldybės, teisės aktų nustatyta tvarka, ***gali imti*** iš vidaus kreditorių arba užsienio kreditorių ***ilgalaiques paskolas*** (kurių trukmė ilgesnė kaip vieni metai ir grąžinimo terminas ne tais pačiais biudžetinais metais) ***naudojamų tik investicijų projektams finansuoti*** bei šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta, kad savivaldybės, teisės aktų nustatyta tvarka, ***gali imti*** iš vidaus kreditorių arba užsienio kreditorių ***trumpalaikes paskolas (kurių grąžinimo terminas tais pačiais biudžetinais metais) naudojamų laikinam pajamų trūkumui padengti, kai nepakanka šiam tikslui savivaldybės biudžeto apyvartinių lėšų.***

Lietuvos Respublikos 2014 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo⁷ 12 straipsnio 1 dalis, nustato savivaldybės skolinimosi ir skolos limitus, kad ***savivaldybės skola negali viršyti 70 procentų*** šio įstatymo 6 priedėlyje prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų ir šio įstatymo 5 priedėlyje nurodytų valstybės biudžeto bendrosios dotacijos kompensacijų savivaldybės biudžetui pajamų mažėjimui kompensuoti sumos; ***metinio savivaldybės grynojo skolinimosi suma negali viršyti 15 procentų*** šio įstatymo 6 priedėlyje prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų ir šio įstatymo 5 priedėlyje nurodytų valstybės biudžeto bendrosios dotacijos kompensacijų savivaldybės biudžetui pajamų mažėjimui kompensuoti sumos; ***savivaldybės garantijų limitas negali viršyti 10 procentų*** šio įstatymo 6 priedėlyje prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų ir šio įstatymo 5 priedėlyje nurodytų valstybės biudžeto bendrosios dotacijos kompensacijų savivaldybės biudžetui pajamų mažėjimui kompensuoti sumos.

Šilalės rajono savivaldybei 2014 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu⁸ patvirtino 2014 metų Šilalės rajono savivaldybės:

- biudžeto prognozuojamas pajamas – 26 725,0 tūkst. Lt;
- valstybės biudžeto bendrosios dotacijos kompensacijos savivaldybės biudžetui pajamų mažėjimui kompensuoti – 8 578,0 tūkst. Lt.

Iš viso 35303,0 tūkst. Lt, t. y. šis rodiklis suteikia galimybę apskaičiuoti Šilalės rajono savivaldybės ***2014 metų skolinimosi ir skolos limitus.***

Įvertinus Lietuvos Respublikos 2014 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo⁹ 12 straipsnio 1 dalies nuostatas dėl 2014 metams nustatytų skolinimosi limitų, apskaičiavau Savivaldybės skolinimosi limitus:

1. ***Savivaldybės skola negali viršyti 70 procentų*** šio įstatymo 6 priedėlyje prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų ir šio įstatymo 5 priedėlyje nurodytų valstybės biudžeto

⁶ LR biudžeto sandaros įstatymas (su vėlesniais pakeitimais), 1990-07-30 Nr. I-430.

⁷ LR 2014 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2013-12-12 Nr. XII-659.

⁸ LR 2014 metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2013-12-12 Nr. XII-659, 6 ir 5 priedėliai.

⁹ LR 2014 metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2013-12-12 Nr. XII-659.

bendrosios dotacijos kompensacijų savivaldybės biudžetui pajamų mažėjimui kompensuoti sumos.

Pagal šį punktą Savivaldybės skolinimosi ir skolos limitas yra 24712,1 tūkst. Lt. Paimta paskolų ir suteikta garantijų už 8725,7 tūkst. Lt (sudaro 53,0 procento), limito likutis 5986,9 tūkst. Lt.

2. ***Metinio savivaldybės grynojo skolinimosi suma negali viršyti 15 procentų*** šio įstatymo 6 priedėlyje prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų ir šio įstatymo 5 priedėlyje nurodytų valstybės biudžeto bendrosios dotacijos kompensacijų savivaldybės biudžetui pajamų mažėjimui kompensuoti sumos.

Pagal šį punktą metinio Savivaldybės grynojo skolinimosi suma negali viršyti 5295,4 tūkst. Lt. Šiais metais paimta 2000,0 tūkst. Lt paskola, metinio savivaldybės grynojo skolinimosi limitas išnaudotas 5,7 procento. Limito likutis sudaro 3295,4 tūkst. Lt.

3. ***Savivaldybės garantijų limitas negali viršyti 10 procentų*** šio įstatymo 6 priedėlyje prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų ir šio įstatymo 5 priedėlyje nurodytų valstybės biudžeto bendrosios dotacijos kompensacijų savivaldybės biudžetui pajamų mažėjimui kompensuoti sumos.

Savivaldybės garantijų limitas negali viršyti 3530,3 tūkst. Lt. Savivaldybė suteiktų garantijų suma sudaro 1302,3 tūkst. Lt arba 3,7 procento. Limito likutį sudaro 2228,0 tūkst. Lt.

Rodiklių įstatymo¹⁰ 12 straipsnio 2 dalyje nurodoma, kad ***savivaldybės, kurių skola sudaro daugiau kaip 40 procentų*** šio įstatymo 6 priedėlyje prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų ir šio įstatymo 5 priedėlyje nurodytų valstybės biudžeto bendrosios dotacijos kompensacijų savivaldybės biudžetui pajamų mažėjimui kompensuoti sumos, ***2014 metais gali skolintis tik projektams, finansuojamiems iš Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos, įgyvendinti ir paimtoms paskoloms grąžinti.***

Šilalės rajono savivaldybės skola sudaro 53,0 procento šio įstatymo 6 priedėlyje prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų ir šio įstatymo 5 priedėlyje nurodytų valstybės biudžeto bendrosios dotacijos kompensacijų savivaldybės biudžetui pajamų mažėjimui kompensuoti sumos.

II. Dėl Šilalės rajono savivaldybės biudžeto kreditinio įsiskolinimo, vidaus skolos, skolinimosi galimybės

¹⁰ LR 2014 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2013-12-12 Nr. XII-659.

Šilalės rajono savivaldybės tarybos sprendimu¹¹ patvirtintas 2014 metų savivaldybės biudžetas. Savivaldybės biudžeto lėšų kreditinis įsiskolinimas¹²:

- Likutis 2014-01-01 buvo 18690,7 tūkst. Lt.
 - Likutis 2014-06-30 buvo 19178,9 tūkst. Lt.
 - Biudžeto lėšų kreditinį įsiskolinimą 2014-01-01 palyginus su 2014-06-30 įsiskolinimu, skola padidėjo 488,2 tūkst. Lt (19178,9-18690,7) arba 2,6 proc.
- Savivaldybės 2014-01-01 negražintų paskolų likutis – 15683,7 tūkst. Lt,
Savivaldybės 2014-06-30 negražintų paskolų likutis – 15607,2 tūkst. Lt, iš jų¹³:
- Vidaus paskolos valstybės vardu – 7704,7 tūkst. Lt;
 - Vidaus paskolos savivaldybės vardu – 7902,5 tūkst. Lt.
- Savivaldybės einamais metais gražintina paskolų ir palūkanų suma¹⁴ – 5168,9 tūkst. Lt.

Šilalės rajono savivaldybės kreditinis įsiskolinimas (įskaitant paskolas) tendencingai didėja. Nežiūrint į tai, kad skola auga, Lietuvos Respublikos Seimo nustatyti skolinimosi limitai nebuvo viršijami. Per paskutinius metus kasmet buvo gaunamos iš kredito įstaigų vis didesnės paskolos. Kreditinio įsiskolinimo 2007-2013 metų kitimas pateiktas *1 lentelėje*¹⁵.

Šilalės rajono savivaldybės kreditinio įsiskolinimo kitimas

1 lentelė (Pateikimo valiuta ir tikslumas: tūkst. Lt)

Metai	Savivaldybės kreditinis įsiskolinimas (su paskolomis)	Biudžeto lėšų kreditinis įsiskolinimas (su paskolomis)	Savivaldybės paskolos
2007	12778,5	11817,2	8254,1
2008	16821,3	13363,2	8206,0
2009	16010,4	12718,5	8414,0
2010	15555,8	11614,7	8741,3
2011	-	16262,3	11776,5
2012	-	18086,7	14115,3
2013	-	18690,7	15683,7
2014-06-30	-	19178,9	15607,2

Išvada. Šilalės rajono savivaldybės skolos augimas susijęs su ilgalaikių investicinių projektų vykdymu, skolų už atliktus darbus ir paslaugas dengimu. Patvirtintame Savivaldybės 2014 metų biudžete nepakanka lėšų skoloms gražinti.

¹¹ Čilalės rajono savivaldybės tarybos 2014-02-20 sprendimas Nr. T1-38 „Dėl Čilalės rajono savivaldybės 2014 metų biudžeto patvirtinimo“.

¹² Čilalės rajono savivaldybės Mokėtinų ir gautinų sumų 2014-06-30 ataskaita forma Nr. 4.

¹³ Čilalės rajono savivaldybės skolinių įsipareigojimų ir suteiktų garantijų bei paskolų statistinė 2014-06-30 ataskaita forma Nr. 3-sav.

¹⁴ Čilalės rajono savivaldybės skolinių įsipareigojimų ir suteiktų garantijų bei paskolų statistinė 2014-06-30 ataskaita forma Nr. 3-sav.

¹⁵ Debitinio ir kreditinio įsiskolinimo 2007-2013 ataskaitos forma Nr. 6, forma Nr. 4.

Įvertinus refinansuojamai sumai sudarytos naujos paskolos administracinius mokesčius, mokesčius už paskolų grąžinimą prieš terminą ir kt. mokesčius galimai Savivaldybės kreditinis įsiskolinimas ženkliai nepadidėtų. Pagal anksčiau, 2005-2013 m., sudarytas paskolų sutartis su bankais palūkanų dydis numatytas nuo 1,03 iki 4,54 procento. Tačiau yra tikimybė, kad paėmus naują paskolą ir ją refinansavus, palūkanos bus didesnės.

Paskolos refinansavimas – anksčiau gautos paskolos ir (arba) už ją apskaičiuotų palūkanų padengimas kita paskola arba naujos paskolos sutarties sudarymas, nutraukiant anksčiau galiojusią sutartį¹⁶.

Finansų ministerija, vieno SKAT nario paklausimu, yra pateikusi informaciją¹⁷ dėl paskolų, imamų iš bankų anksčiau paimtoms paskoloms refinansuoti, išaiškino, „...kad šios paskolos savivaldybės skolos nepadidins, taip pat nepadidės ir metinio savivaldybės grynojo skolinimosi suma, kadangi paskolos refinansavimas – tai toks finansinis veiksmas, kurio metu paskolos turėtojas paima naują paskolą tam, kad sumokėtų pirmąjį savo jau paimtą paskolą“.

IŠVADA. Skolų refinansavimas nedidina savivaldybės skolos, todėl skolų refinansavimui Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu savivaldybėms nustatyti skolinimosi limitai neturėtų būti taikomi. Todėl Šilalės rajono savivaldybei paėmus 2 300,0 tūkst. Lt paskolą ir ją refinansavus (ta pačia suma grąžinus paskolas ar jų dalį) pagal anksčiau pasirašytas kredito sutartis su bankais, Lietuvos Respublikos 2014 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatyti skolinimosi limitai nebus viršyti.

¹⁶ Lietuvos Respublikos terminų bankas, <http://terminai.vlkk.lt/pls/tb/tb.result>

¹⁷ LR Finansų ministerija Biudžeto departamentas 2010-06-23 raštas Nr. ((2.51-04)-5K-1011665-6K-1006048 „Dėl informacijos pateikimo“.

REKOMENDACIJOS

Atkreipiamas dėmesys, kad gavus paskolą, tik laikinai būtų išspręstos išlaidų dengimo problemos. Dėl šios priežasties kyla būtinybė ieškoti biudžeto išlaidų mažinimo rezervų. Rekomenduoju Savivaldybės administracijai atlikti išsamią išlaidų mažinimo analizę, įvertinti visas aplinkybes ir numatyti priemones (ilgalaikės ir trumpalaikės) tam, kad būtų subalansuotos Savivaldybės biudžeto pajamos ir išlaidos.

Savivaldybės kontrolierė

Liucija Kiniulienė

Susipažinome:

Šilalės rajono savivaldybės administracijos direktorius

2014-08-

Finansų skyriaus vedėja

Stanislava Gedvilienė

2014-08-